

jaargang 82

nr. 1-2014

ONDER ONS

FRATERS VAN
UTRECHT

ONDER ONS

Dit tijdschrift wordt viermaal per jaar toegezonden aan familie, vrienden en relaties van de Fraters van Utrecht. Een bijdrage ter bestrijding van de kosten wordt in dank aanvaard.

Adres redactie:

Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Tel.: 030 6955940
E-mail: redactieonderons@gmail.com

Hoofdreductie:

Frater Ton Oostveen
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Tel.: 030 6955940

Redactieleden:

Frater Ben Hagemans
Frater Henk Huirne
Frater David Mullink
Fraterhuis St.-Jozef
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Mevrouw Adri Vergeer
Stationsstraat 102
3511 EH Utrecht
Dhr. Roland Enthoven
Mgr. Van de Weteringstraat 9a
3581 EA Utrecht

Administratie:

Aanmelding nieuwe abonnees,
adreswijzigingen e.d.:
Frater Wim Janssen
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Tel.: 030 6955940
Giro: Postbanknummer 425463
t.n.v. Administratie Onder Ons

Ontwerp omslag en Illustraties:

Frater Angelico Fennis
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt

Druk:

Drukkerij Gregorius B.V.
Schoudermantel 39
3981 AG Bunnik

INHOUD

Van de redactietafel	fr. Ton Oostveen	pag. 3
Nimmer gebroken	ft. Ton Oostveen	pag. 4
In gesprek met...	fr. David Mullink	pag. 5
Kort nieuws	fr. Wim Versteeg	pag. 7
Huizenreeks Hilversum	dhr. Roland Enthoven	pag. 8
Tien jaar Bestuurshuis	mevr. Adri Vergeer	pag. 10
Op weg naar Pasen	fr. Henk Huirne	pag. 12
Bidden in een kunstwerk	dhr. Ton Morselt	pag. 13
Jubileum pastor Gerard de Wit	fr. David Mullink	pag. 14
Wonen in Biltse St. Jozef	fr. Ton Oostveen	pag. 16
Ons zijn voorgegaan:	fr. David Mullink	pag. 17
DYEP in Lodwar	fr. Maximus	pag. 18
Bericht uit Lodwar	fr. Hans Wennekes	pag. 20
Kolommetje	Fleur	pag. 22
Financiële verantwoording	fr. Wim Jansen	pag. 23
Sneeuwkllokje	fr. Ton Oostveen	pag. 24

Een abonnement op 'Onder Ons' is gratis, maar het drukken en verzenden kost natuurlijk wel geld. Een vrijwillige bijdrage in de bestrijding van de kosten is dan ook van harte welkom! Bijdragen voor Onder Ons kunt u storten op gironummer: NL70 INGB 0000 4254 63 t.n.v. Administratie Onder Ons o.v.v. 'bijdrage Onder Ons'.

VAN DE REDACTIETAFEL

Wij zijn blij u het eerste nummer van 2014 van Onder Ons aan te mogen bieden. Met Pasen in het vooruitzicht hebben wij ervoor gekozen deze Onder Ons in een Paasjasje te steken. Een Paasgedicht, een Paasgedachte en de lente als omkransing. Geen Pasen zonder Goede Vrijdag zeggen we. Daaraan herinnert het openingsgedicht 'Nimmer gebroken'. Ons lichaam zal sterven maar onze Geest is niet te breken. Dit is waar Jezus van Nazareth uit geleefd heeft. Dit is wat dit gedicht ons wil zeggen.

In het decembernummer meldden wij dat ons redactielid Frater Ben Hagemans bij een noodlottige valpartij zijn heup gebroken heeft. Inmiddels is hij hiervan hersteld maar de behandeling heeft zijn sporen achter gelaten. Frater Ben heeft steeds vaker last van het feit dat zijn korte geheugen hem in de steek laat. Hij heeft echter aangegeven zijn werk voor de redactie te willen blijven doen zolang dit mogelijk is. Wij hopen nog enige tijd van zijn artikelen en bijdrage aan de redactie te mogen genieten.

De redactie van de huizenreeks zal om die reden wisselend zijn. Voor dit keer hebben we ons redactielid Roland Enthoven bereid gevonden het stokje over te nemen. Hij duikt in de geschiedenis van het Fraterhuis en van de Ludgerus kweekschool in Hilversum. Voor de oudbewoners, fraters, oud-leraren en oud-leerlingen van de Kweekschool in Hilversum hopelijk een boeiend weerzien.

Eén van de jonge Indonesische

fraters werkzaam in Lodwar (Kenia), frater Maximus, stuurde een artikel over zijn werkzaamheden in het bisdom Lodwar. Hij reist als coördinator van het jongerenwerk het bisdom door om jongerenactiviteiten te stimuleren, te activeren en te coördineren. Frater Alexius schreef ons in november reeds een algemeen artikel over de Indonesische fraters in Lodwar. Op deze manier hopen wij u in de toekomst wat meer informatie te geven over de activiteiten van onze jonge medebroeders aldaar. Voor ons fraters in Nederland was het een reden om in de Veertigdagentijd de geldinzameling te houden voor het werk van de Indonesische fraters in Lodwar.

Dit jaar hebben we weer een groot aantal kloosterjubilea te vieren. Pastor Gerard de Wit, die in ons Fraterhuis woont, bijt het spits af met zijn zestigjarig priesterfeest. Frater David heeft een gesprek met hem. In onze rubriek 'in gesprek met' is Frater Wim Janssen aan het woord. Hij viert dit jaar zijn zeventigjarig kloosterfeest en opent daarmee de rij van kloosterjubilea. Als administrateur van Onder Ons is hij voor u geen onbekende.

Wonen in ons Fraterhuis Sint Jozef is inmiddels niet meer voorbehouden aan enkel fraters. Inmiddels hebben we inwoning door verschillende niet-fraters. In het artikel 'wonen in het Biltse Sint Jozef' krijgt u een inkijkje in de huidige situatie. In het juninummer hopen wij u tevens iets meer te kunnen mededelen over de komende veranderingen in de zorgverlening binnen ons huis. Dat wij hier in huis een uitzonderlijk mooie kapel hebben is menigeen van u mogelijk bekend. Een toevallige bezoeker schreef hierover een zeer leeswaardig artikel met de bijzondere titel 'Bidden in een kunstwerk'. De bijgaande foto spreekt voor zich.

Zoals u mogelijk weet staat het Bestuurshuis van ons Provinciaal Bestuur Nederland ook op het terrein van Sint Jozef. Het PBN verblijft daar inmiddels al tien jaar. Een mini-jubileum, maar Adri Vergeer die er jaren werkte, heeft er een mooi artikel over geschreven. Frater Hans Wennekes houdt ons in zijn bericht uit Lodwar ook op de hoogte van zijn reilen en zeilen. Wonen en werken op die bijzondere plek blijft een wonderlijk gebeuren. Natuurlijk kunt u ook rekenen op onze vaste rubrieken. Het kolommetje door 'Fleur' is dit keer wel heel actueel. 'Democratie' luidt de titel. In de hoop dat u inmiddels volop van de lente geniet, vindt u op de achterpagina het verhaal van de heraut van de lente: 'het sneeuwkllokje'. De redactie wenst u allen een Zalig Paasfeest en een heerlijk voorjaar.

frater Ton Oostveen

Nimmer gebroken

**Gebroken,
geen mens meer,
nog enkele uren,
twijfel, pijn,
Zijn Geest
overwint.**

**Rotsvast
vertrouwen,
Zijn leven
gegeven.
Kracht
van Liefde,
éénheid
verbindt.**

**Eenmaal
bevrijd,
Licht is
zijn Wezen,
nimmer
gebroken,
eenheid is
Zijn.**

frater Ton Oostveen

IN GESPREK MET FRATER WIM JANSSEN...

70-JARIG JUBILEUM... TECHNISCH BEGAAFD...
NU DE MAN VAN DE FINANCIËLE VERANTWOORDING...

Frater Wim Janssen is binnen Onder Ons bekend als degene die de administratie en de financiële verantwoording verzorgt. Wim heeft in vele functies zijn sporen verdiend in onze gemeenschap. Dit jaar maakt hij 70 jaar kloosterleven vol. Wij willen dit jubileum aangrijpen om meer over hem te weten te komen.

Eerste tijd

Geboren op 15 juni 1926 te 's Hertogenbosch volgde hij zijn eerste onderwijs in deze Brabantse stad. Na de lagere school vertelde hij zijn ouders dat hij frater wilde worden bij de Fraters van Utrecht. En zo vertrok Wim in 1939 naar het juvenaat van de fraters, gevestigd op de St. Jozefkweekschool te Zeist. Hier werd hij in de opleiding geplaatst voor de ULO. Zijn hart ging echter uit naar technische kennis en zo mocht hij na het eerste jaar naar de technische school, die ook in het St. Jozefhuis gevestigd was. Hij werd hier leerling op de afdeling machinebankwerker.

Dan komt de Tweede Wereldoorlog ertussen en gaat hij met de juvenisten naar een ander onderkomen in Amelisweerd. Hier moest veel gebeuren om het huis bewoonbaar te maken voor zoveel mensen. Zo moest er extra water komen en elektriciteit aangebracht worden. Intussen studeerde hij als juvenist verder in de technische vakken totdat hij in 1944 het postulaat en het noviciaat volgde. Zijn inkleding bij de fraters was op 13 augustus 1944. Dit betekent dat hij in 2014

70 jaar kloosterling heeft volgemaakt. Over 70 jaar kloosterleven is veel te schrijven maar prattend met hem over de eerste periode van zijn leven en zijn missietijd bleek dit voldoende gespreksstof. Zijn missieperiode in Kenia was zo belangrijk voor hem dat dit de basis werd voor zijn actieve leven in onze gemeenschap.

Naar Mawego in Afrika

Na het noviciaat en één jaar aspirantaat kreeg Wim de opdracht te studeren op de MTS, als voorbereiding voor de nijverheidsaktestudie. Tegelijkertijd werd hij groepsleider op het internaat van Borculo en in 1948 leraar elektro aan de LTS van de fraters in Borculo. Hier bekwaamde hij zich verder in de elektrotechniek en wordt hij een gewaardeerde kracht op school. Maar in 1958 werd hij samen met de fraters Leonardo Jenster en Eloy Mullink aangewezen om naar de missie van Mawego (Kenia) te gaan. Het was een groep van 7 fraters die in dat jaar naar Mawego, South Nyanza Kenia zou vertrekken om een technische school te beginnen. Hiervoor was

veel nodig: injecties halen, Engels studeren en hun rijbewijs halen. Het Engels studeren gaf de meeste problemen omdat dit op nogal primitieve manier gebeurde. Wim stapte samen met de andere twee fraters in oktober op het vliegtuig richting Oost-Afrika. Het werd een hele belevenis. Mawego ligt aan het Victoriameer, ver in de binnenlanden van Kenia. Hier kwamen zij in het bisdom Kisumu, waar bisschop Hall de fraters had gevraagd te komen helpen. Men wilde hier een technische school beginnen, waar de Kajotters al begonnen waren met technische ondersteuning voor deze missiepost. En zo startten de fraters daar in Mawego een echte Technische School met lesroosters en klasse-indelingen; met andere woorden met een geregelde structuur. Ook het aantal leerlingen werd gereduceerd, er waren teveel kinderen per klas. Ze begonnen de school met 100 tot 120 leerlingen. Aangezien het midden in de bush was, werd het een boardingschool met alle leerlingen intern.

Slaapzalen en andere voorzieningen bestonden al, maar er moesten onder meer klaslokalen komen en geregelde maaltijden en studietijden worden ingesteld. Dit alles gebeurde in de tijd dat Kenia nog een Engelse kolonie was.

Wim zegt: "Bij de aanname van leerlingen mochten we geen Kikuyu-leerlingen aannemen omdat de terreurbeweging Mau Mau hun verzetsmensen bij deze stam hadden."

Water

Tevens zorgden de fraters in de begintijd voor een watervoorziening. Zo mochten zij van het congregatiebestuur een vrachtwagen aanschaffen en een groot rijbewijs halen. Zij gingen in die tijd met tien grote oliedrums naar Kendu Bay om water te gaan halen in het Victoriameer. Iedere drum had een inhoud van 200 liter. Al snel gingen men over tot het plaatsen van dakgoten en 1000-gallontanks bij ieder gebouw, om al het regenwater op te vangen. Soms had je tijden geen regen, maar je moest er klaar voor zijn als het kwam.

Nog later bouwde men onderaardse watertanks met een capaciteit van 30.000 liter, om zo het hele jaar door een goede watervoorziening te hebben. Dit werd een voorbeeld voor alle scholen in de omgeving. Ook zij konden rekenen op de technische hulp van de fraterschool.

Om de twee weken gingen de fraters met de vrachtwagen naar Kisumu voor boodschappen: voedsel, hout, dieselolie, cement, benzine en vele andere zaken. In de jaren dat Wim in Mawego woonde en werkte, groeide deze uit tot een volwaardige Technische School. Wim vertelt: "Ik ben ongeveer twee jaar in Mawego geweest en het was een fantastische tijd. Hier leerde ik wat het betekende, samen met de Afrikanen iets goeds op te zetten en uit te bouwen." Maar in de tropen loopt het soms anders dan gepland. Wim kreeg malaria. Helaas bleek het Malaria Tropicana te zijn, de meest gevaarlijke vorm. Het hield Wim 3 tot 4 maanden in de lappenmand, voordat hij een beetje op krachten kwam. Maar hij kreeg daarbij ook last van nierproblemen. De doctoren advi-

seerden hem uiteindelijk naar Nederland terug te keren. Het was een hele domper, maar er was niets aan te doen.

Nederland

In Nederland werd hij in het Memisahospitaal opgenomen en behandeld. Na enkele maanden keerde Wim terug in het fraterhuis te Zeist. Hij moest proberen de draad op te pakken. Hem werd gevraagd om frater Petrus bij te staan in de onderhoudssector van het grote St. Jozefgebouw. Frater Petrus had een benoeming gekregen om frater Leopold te assisteren in Mabanga. En zo kreeg Wim het hele onderhoudswerk van de kweekschool onder zijn beheer. Dit duurde tot aan het vertrek van de fraters uit de kweekschool. Wim was bij de verkoop aanwezig, hij was één van de fraters die het meeste wisten van de gebouwen en het grondge-

bied. Hij was dan ook bij bijna alle besprekingen over technische zaken die in 1969 werden gevoerd toen de verkoop van de kweekschool een feit werd. De BVG werd de nieuwe eigenaar, ook de PGGM was hierin ondergebracht.

De BVG

De directie van de BVG vroeg nu formeel aan frater Wim Janssen om chef Technische Dienst te worden bij de BVG. En dit gebeurde. Door de snelle groei in deze sector moest al snel uitgekeken worden naar een ander gebouw. De BVG betrof een groot nieuw pand aan de Utrechtseweg en de PGGM nam ook het andere deel van dit gebouw over. De techniek en de zienswijze in bouwen werden zo anders, dat Wim naar iets nieuws uitkeek. Hij kreeg een andere baan bij deze bedrijfsvereniging. Hij kwam in de buitendienst, het bezoeken van mensen die aangesloten waren bij de BVG. Dit werk bleef hij doen totdat hij in 1986 met de VUT ging. Het was mooi geweest. Wim vertelt: "Ik heb in meerdere fraterhuizen gewoond. Na het fraterhuis in Zeist ging ik wonen bij de fraters in Doorn, in huize Otium. Toen was er een mogelijkheid met een kleine groep fraters in de Stadhouderslaan te gaan wonen. Na de VUT-leeftijd verhuisde ik naar het St. Eusebiushuis te Arnhem. De laatste jaren woon ik nu in het St. Jozefhuis te De Bilt."

Gelukkig kan hij zijn technische kennis nog steeds kwijt en komt menigeen bij hem langs voor advies en raad. Wim, hartelijk dank voor ons gesprek. Het ga je goed.

frater David Mullink

KORT NIEUWS

- De leiding van ons huis in De Bilt heeft het initiatief genomen vrijwilligers te werven voor het huis in De Bilt. Vrijwilligers kunnen het leven van de ouder wordende frater op vele manieren verlichten. Te denken valt aan chaufferen, wandelen, een kaartje leggen of een boodschap doen. Eind vorig jaar was de eerste informatiebijeenkomst voor zo'n twintig belangstellenden. Begin 2014 waren er nog twee bijeenkomsten en begin maart is gestart met enkele activiteiten door een viertal dames en heren.
- Wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd nam Jan Kees Verlare, kok in huize St. Jozef, afscheid van de fraters in De Bilt. Nou ja... afscheid? Nadien is hij nog vele malen gesignaleerd in de keuken van het St. Jozef huis. Jan Kees kan het werken niet laten dus pikt hij menig nog uurtje mee. Dit tot tevredenheid van hem en degene voor wie hij kookt.
- Op 28 november werd frater Erik Lundgren door de zusters van Amersfoort in het zonnetje gezet. Er was dan ook alle reden toe: 25 jaar lang draagt Erik zorg voor de financiën van de zusters.
- De Indonesische fraters Ericson en Hieronimus hebben drie maanden Engelse studie in Nairobi erop zitten en hebben hun werkzaamheden in Lodwar weer opgepakt. Frater Donatus is in januari naar Indonesië vertrokken om zich voor te bereiden op zijn eeuwige gelofte. Deze maand is hij weer in gearriveerd in Lodwar.
- Op het terrein van het St. Jozef huis staan enkele bijenkassen. Rond de jaarwisseling zijn de kassen volgestopt met vuurwerk dat uiteraard werd ontstoken. Hoeveel slachtoffers er zijn gevallen is moeilijk na te gaan. Speurwerk van de politie leverde niets op.
- De geplande fusie van de stichting Beukenstein met de stichting De Opbouw vindt niet plaats per 1 april, maar naar verwachting per 1 juli of mogelijk iets eerder. De zorgverlening voor het fraterhuis

wordt dan overgedragen aan een onderdeel van stichting De Opbouw, te weten stichting De Bilthuisen. Zo eindigt de jarenlange samenwerking tussen de fraters en Beukenstein.

Vanuit de ziekenboeg:

- Frater Wim Heister is nog herstellende van een maagoperatie die hij einde november heeft ondergaan. De tijd die nodig is voor een algeheel herstel duurt langer dan Wim gehoopt heeft.
- Frater Willibrordus is ernstig ziek. Zijn energie laat hem in de steek waardoor hij veel van zijn activiteiten voorlopig moet laten rusten. De redactie wenst hem alle goeds.
- Frater Harrie van Helsdingen kwam ongelukkig ten val en brak daardoor drie tenen. Na drie weken is het gips verwijderd en kan Harrie zich weer voortbewegen.
- Frater Jan Smit deed Harrie na maar de gevolgen waren wat ernstiger. Hij brak zijn heup en moest geopereerd worden. Op 14 maart heeft hij het ziekenhuis verlaten.
- Op 13 februari nam mev. Catrien de Wolf haar intrek in het St. Jozef huis. Zij is herstellende van een medische ingreep en hoopt op een voorspoedig algeheel herstel. Hoe lang haar verblijf in huize St. Jozef zal duren is nog niet bekend.
- Vanuit Indonesië kwam het bericht dat de stoffelijke overschotten van drie fraters overgebracht zijn van Surabaya naar ons kerkhof te Malang. Het betreft de fraters Borgias, Callixtus en Rumoldus.

fr. Wim Versteeg

HUIZENREEKS HILVERSUM

HILVERSUM: VAN ST. LUDGERUS KWEESCHOOL TOT EO STUDIO

krachten wenste, werd na overleg met de aartsbisschop contact opgenomen met de Fraters van Utrecht. En zo vestigden vijf fraters, met fr. Bernardus Puntman als overste, zich eind april 1904 in Hilversum. Daar stichtten zij een succursaal ('filiaal') in het voormalige woonhuis van Anna Petronella de Wit aan de Langstraat. Dankzij de warme contacten met pastoor Hofman en de familie De Wit voelden de fraters zich snel thuis.

Na enkele jaren verrees aan de Oude Amersfoortseweg in Hilversum het gebouw waarin aartsbisschop Van de Wetering ook de kweekschool overbracht die tot dan toe was gevestigd in het St. Gregoriushuis in Utrecht. Deze nieuwe school, gelegen in de splitsing van spoorlijnen naar Amersfoort en Utrecht, werd zo tevens de kweekschool voor het gehele aartsbisdom. Ook de vijf fraters verhuisden naar dit pand, dat na enkele jaren fors werd uitgebreid. Vanaf 1909 werden in deze 'Aartsbischoppelijke Kweekschool St. Ludgerus' jongens uit vooral het vroegere aartsbisdom Utrecht (provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Gelderland en Utrecht) opgeleid tot onderwijzer voor het katholiek lager onderwijs.

Evangelische Omroep

Tijdens een groot deel van de Tweede Wereldoorlog werd het gebouw door de Duitsers gevorderd en moesten de leraren en leerlingen elders hun heil zoeken. De kweekschool leraren verspreiden zich in eerste instantie over

Zeist en Utrecht, tot onderdak gevonden werd in een pension Hageman te Baarn, waar de kweekschool tijdens de oorlogsjaren bleef. Klein maar fijn, was het oordeel van de tijdelijke bewoners, al waren er ongemakken zoals slechts 4 toiletten. Deze waren dan ook voortdurend bezet...

Na de oorlog keerde het schoolleven terug in het gebouw. Het complex was gebouwd in de stijl van de oude seminaries en kloosters en bestond uit een fraterhuis met kapel en het internaat met leslokalen, recreatiezalen, twee eetzalen en een slaapzaal voor de eersteklassers. In de verschillende vleugels waren op de tweede verdieping slaapkamers van de ouderejaars, rond het gebouw lagen diverse sportvelden. Alle kwekelingen verbleven intern in de St. Ludgerus kweekschool, zelfs als het ouderlijk huis op loopafstand stond.

Halverwege de jaren vijftig kwam de eerste externe leerling en verdween het verplichte dagelijkse misbezoek. Ook het aantal lekenleraren nam toe. In 1972 sloot het internaat zijn deuren, de St. Ludgerus kweekschool werd aangekocht door de

Oude werkbank in kelder EO-gebouw

Evangelische Omroep (EO), die eerst een deel van het pand en later het gehele complex in bezit nam.

Houten werkbank

Aan de buitenzijde oogt het gebouw anno 2014 nog altijd als een (kweek)school. Wel is de katholieke oorsprong 'uit beeld verdwenen': toen de EO het pand aankocht werd direct de vele heiligenbeelden verwijderd die aan de buitenzijde van het gebouw waren bevestigd – vanwege de protestantse achterban.

Boven de ingang van het pand prijkt nu het EO-logo, maar verder is niet te zien dat hier een omroep met kantoren en tv-studio's is gevestigd. EO-facilitair planner Peter Vermeer geeft me een rondleiding door het complex, op zoek naar elementen uit de 'fraterjaren'. Ik blijf niet de enige: regelmatig melden zich nog oud-studenten die graag een kijkje willen nemen in hun oude opleidingsplek. "Bij elke nieuwe verbouwing verdwijnen sporen uit die internaatperiode, maar er is nog best wat te zien," belooft hij. Als eerste bezoeken we de studio waar 'Blauw Bloed' wordt opgenomen. Daar zijn in de hoogte zes glas-inlood ramen te zien die stammen uit de kweekschooltijd. Het gekleurde licht valt mooi door de ramen naar binnen maar hindert door de hoogte de opnames niet. In een fraai gewelfde nis is een mengpaneel vol

technische hoogstandjes geplaatst: een ontmoeting van oude en digitale nieuwe tijden.

We wurmen ons achter het decor door en beklimmen een trap. Daarboven staat nog het orgel, te midden van allerlei apparatuur en kabels. "De EO heeft op enig moment onderzocht of het nog te repareren was maar dat bleek te kostbaar," vertelt Vermeer. We dwalen verder. De lange gangen en fraaie trappenhuizen herinneren aan de oorspronkelijke schoolfunctie van het gebouw, maar het is vooral in de kelders dat de tijd stil lijkt te hebben gestaan. De EO gebruikt deze voor opslag, maar een aantal ruimtes ademt nog de sfeer van de kweekschool. Zoals de kelderruimte waarin een enorme houten werkbank prijkt. Indrukwekkend is ook het aantal ondergrondse pijpen en meters noodzakelijk voor de energievoorziening – tot

Glas-in-loodramen in studio 'Blauw Bloed'

niet zo heel lang geleden werd er nog olie gestookt voor de verwarming van het complex. Diverse radiatoren in het pand stammen eveneens uit een ver verleden: ze warmen langzaam op en koelen net zo traag weer af: niet ideaal in een tv studio...

Voor we een rondje om het gebouw maken, toont Vermeer één van de meest oorspronkelijke onderdelen: een oud toilet dat nu voor opslag wordt gebruikt. Eenmaal buiten wijst hij waar tot voor kort een ander gebouw stond dat bij het complex behoorde en waaronder onder meer de klei werd bewaard. Dat moest vanwege bouwvalligheid afgebroken worden. Het betreft het oude atelier van frater Beatus Nijs, een kunstenaar die onder andere beelden van klei maakte. Diverse beelden van hem staan in het Fraterhuis in De Bilt. Hij schilderde en tekende ook en ontving in het gebouwtje zijn leerlingen.

Een schoolgebouw van formaat kreeg een nieuwe bestemming, maar na enkele decennia en diverse verbouwingen de zijn sporen die de Fraters van Utrecht nalieten nog altijd niet verdwenen.

Roland Enthoven

TIEN JAAR BESTUURSHUIS

Dit jubileum betreft niet het bestaan van het gebouw, maar het is nu tien jaar geleden, dat het Provinciaal Bestuur Nederland 'heer en meester' werd over het Bestuurshuis in De Bilt. Een tinnen jubileum, dat reden geeft om er toch iets over te zeggen.

Vanaf de weg, zelfs vanaf de ingang van het Fraterhuis St.-Jozef, is het nauwelijks te zien. Het gebouw ligt helemaal achteraan op het terrein van de fraters in De Bilt. Vroeger was het een boerderij, op de bovenverdieping waren de knechtenverblijven. Er is hard gewerkt daar, heel hard; enorme hoeveelheden aardappelen werden er bijvoorbeeld geschild voor vele hongerige jongensmonden in het juvenaat. Het geheel is rond 1960 afgebrand, werd weer opnieuw opgebouwd en werd uiteindelijk Bestuurshuis.

Na de bestuurlijke splitsing van de congregatie in een algemeen bestuur en drie provinciale besturen eind 1994, nam het Algemeen Bestuur er begin 1995 zijn intrek. Het huis kreeg de illustere naam

Bestuurshuis Mgr. Andreas Schaepman. De benedenverdieping werd kantoor en de bovenverdieping werd in gebruik genomen voor bewoning door twee fraters. Het eerste Provinciaal Bestuur Nederland bleef op dat moment gehuisvest op de Kromme Nieuwegracht in Utrecht.

Langzaam maar echter groeide het Algemeen Bestuur toe naar Indonesië, zowel qua bezetting als qua zetel, en vertrok in 2004 om definitief in Malang te zetelen. Er werden heel wat dozen ingepakt, want veel moest er mee. Het was een

memorable stap in de geschiedenis van de fraters en een kroon op hun werk, want het missiegebied van weleer werd immers hoofdzetel van de congregatie.

Intussen was ook besloten dat het Provinciaal Bestuur Nederland vanuit het Bestuurshuis in De Bilt zou gaan werken na vertrek van het Algemeen Bestuur. Op 29 april 2004 kreeg toenmalig provinciaal overste frater Henk Huirne daartoe officieel de sleutel van kantoor en huis overhandigd door algemeen secretaris frater Leo Ruitenbergh.

Het was echter niet alleen het bestuur dat ging verhuizen. Op de Kromme Nieuwegracht in Utrecht was ook het congregatiearchief gehuisvest. Deels werd dat archief overgebracht naar het Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven in St.-Agatha, deels ging het naar het archief in Indonesië. Er bleef echter ook nog heel wat over en omdat dat ook mee moest, was het Bestuurshuis eigenlijk iets te klein. Er werden dan ook uitbreidings- en verbouwingsplannen gemaakt, die vervolgens gerealiseerd werden,

waarna het provinciaal bestuur het huis als kantoor in gebruik nam en de naam veranderde in Provinciaal Bestuur. Ook kreeg het gebouw toen voor het eerst een eigen adres, Schorteldoeksesteeg 3, terwijl het fraterhuis nummer 1 behield.

Er werd een nieuwe archiefruimte aangebouwd, die ook dienst doet als koffiekamer. De vergaderzaal werd een ruim vertrek voor de administratie. Elders werd er een muur uitgebroken, waarmee een kamer werd samengevoegd met de secretariaatsruimte en zo kantoor annex vergaderzaal werd voor toenmalig provinciaal overste frater Henk Huirne. De kamer van algemeen overste frater Wilfried van der Poll werd secretariaat. Er werd een ruimte ingericht voor de

kopieermachine en opslag van kantoorbehoeften. En de ruimte die eerst beschikbaar gemaakt werd voor de provinciaal econoom, werd later – na sluiting van het huis Arnhem – kantoor voor Revo. Ten slotte kwamen er nog een archief voor de boekhouding en was er een pantry waar de koffie gezet kon worden, want de inwendige mens kan toch niet helemaal vergeten worden tijdens het werk.

Kortom, het resultaat was dat er een Provinciaal Bestuur kwam dat een gezellig en functioneel gebouw was en dat tot op de dag van vandaag prima dienst doet.

Bijzondere vermelding verdient frater Wilfried, die als algemeen overste in 2004 vertrok naar Malang, maar in 2006 als provin-

ciaal overste Nederland terugkeerde naar het Bestuurshuis, zoals het toen weer ging heten.

Er werd veel werk verzet. Menigmaal werd er vergaderd door bestuur en soms ook door commissies en werkgroepen. Elk jaar zit de accountant er een aantal weken om alle cijfertjes te controleren. Bezoek kreeg altijd een warm onthaal. Al met al werd en wordt er dus veel lief en leed gedeeld, met veel inzet, in goede harmonie. Hopelijk blijft dit voorlopig nog zo, dat wensen we in ieder geval alle medewerkers van het Bestuurshuis toe met felicitaties voor de afgelopen tien jaar.

Adri Vergeer

OP WEG NAAR PASEN

Over enkele weken vieren wij Pasen, de opstanding van de Heer. Drie waardevolle dagen, Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Paaszaterdag met de Paaswake, gaan vooraf aan het feest van Pasen.

Op deze dagen staan wij stil bij dienstbaarheid en nabijheid, bij verraad en bij lijden en dood. Maar uiteindelijk gedenken wij de verrijzenis van onze Heer, die aantoonde dat er ondanks alles uitkomst is, en wij vieren het leven.

Pasen kan ons helpen om verdieping aan te brengen in ons leven, te ontdekken dat er meer is tussen hemel en aarde. Pasen kan ons helpen om te beseffen dat wij soms oppervlakkig leven en geeft ons de gelegenheid om stil te staan bij waar het in het leven om gaat.

Er kunnen tijden zijn dat we het gevoel hebben volkomen de weg kwijt te zijn. Dit kan ons zomaar overkomen. Dan lijkt ons leven op het dwalen in een nieuwbouwwijk, hopeloos op zoek als we zijn naar die ene straat. Of het dwalen in een onbekend bos, tot blijkt dat we alsmaar aan het rondjes lopen zijn, want de paden lijken allemaal op elkaar.

Dit overkomt ons op die momenten dat de oppervlakkigheid en vluchtigheid van ons leven ruw verstoord worden. Je verliest iemand waar je veel om geeft aan

een scheiding, dementie of een ernstige ziekte. Op dat soort momenten zoek je houvast. Je wilt je vastklampen, maar waaraan? Het leven zit soms zo tegen, dat wij wel kunnen huilen van onzekerheid. Wij hebben dan de neiging om ons goed te houden, en zeggen tegen onszelf: 'het komt wel goed'.

Maar wij hebben geruststellende woorden nodig om het vol te houden. Wij hebben houvast nodig omdat wij niet willen verdwalen in het leven.

Mensen die kunnen geloven, ook al is het zo nu en dan met enige twijfel, voelen dat God zo'n houvast is en dat Hij ons het vertrouwen kan geven dat het allemaal goed komt.

Geloven in deze tijd is niet zo vanzelfsprekend. Dat is het waarschijnlijk nooit geweest ook. In het evangelie komen wij Thomas tegen, iemand die niet houdt van vage verhalen over dode mensen die opeens weer gaan leven. Hij kan pas geloven als hij het met eigen ogen heeft gezien. Pas dan gaat hij letterlijk door de knieën.

Onzekerheid en lijden horen bij het leven, zoals Goede Vrijdag en Paaszaterdag bij Pasen horen.

Ik wens u een zalig Paasfeest toe.

Fr. Henk Huirne

BIDDEN IN EEN KUNSTWERK DE KAPEL VAN DE FRATERS VAN UTRECHT

*Geschreven door Ton Morselt
Door de redactie voor u gelezen in
een parochieblad.*

Als je de kapel betreedt van het woongebouw van de fraters van Utrecht onderga je een gevoel van licht, schoonheid en goede smaak. Wat is daar de oorzaak van? De kapel is in alles vijfhoekig. Sinds de ontdekking van de gulden snede door o.m. Leonardo da Vinci is men ervan overtuigd dat de vijfhoek een ideale vorm is voor harmonie, schoonheid en rust, ook voor de mens! In de vloer ziet men een in laminaat ingelegde vijfhoekige ster.

De kapel is in de jaren zeventig ontworpen door een bekende Nederlandse architect (Bakker). Je zou kunnen zeggen op een eerste verdieping komt van vijf zijden via grote ramen een vloed van natuurlijk zonlicht dat alles in de kapel laat schitteren. Het meest opvallende is de kant waar het tabernakel staat. Het tabernakel zelf is een verguld kunstwerk van de beroemde goudsmid Brom. Deze heeft met zijn kelken al reeds een expositie gehad in het Catharijneconvent. De tabernakeldeuren tonen gekleurde geëmailleerde beelden van passages uit het oude en nieuwe testament. Op het tabernakel staat een fraai kruis met op de uiteinden afbeeldingen van de vier evangelisten. Om aan dit belangrijke gedeelte van de kapel meer allure te geven, staan er zes prachtige kandelaars, ook van Brom. Parels van eenvoud en goede smaak.

Min of meer in het midden staat het altaar. In drie van de vijf zijden van de vijfhoek staan mooie houten beelden van Maria, het H. Hart en St. Joseph. Hiervoor staan rijen stoelen voor hen die de Eucharistieviering bijwonen. Tegenover de plaats waar de kerkgangers zitten, zeg maar op de 1ste verdieping, hangen twee gebrandschilderde ramen in een voor een kerk karakteristieke boogvorm, gemaakt door de kunstenaar Morselt. Aan de tegenovergestelde zijde op die 1ste verdieping hangen twee schilderijen. Eén is van de beroemde schilder Charles Eyck, een Madonna met Kind. Aan de andere kant hangt een schilderij gemaakt door een kunstzinnige frater. Charles Eyck is een bekende voor de fraters en een begrip in Zuid-Limburg. In het oude en zeer grote onderkomen van de fraters aan de Kroostweg, nu PGGM-gebouw, hadden ze een grote en mooie

kapel. In deze kapel heeft Charles Eyck een zeer grote en indrukwekkende muurschildering gemaakt van het hiernamaals. Het enige wat daarvan overgebleven is, is een kleine zwart-wit foto die nu in de gang hangt. Frater Arnold vertelt dat gedurende de veertigdagentijd/vastentijd een enorm doek over de muurschildering hing. Op Paaszaterdag werd dit doek met passende muzikale begeleiding naar beneden gehaald. Een belevenis waar velen een brok van in de keel kregen. Slechts enkele stukken van de muurschildering konden vervoerd worden naar het Bonnefantenmuseum in Maastricht. Maar de nieuwe kapel is een waardige opvolger van de oude. Zodanig zelfs, dat een toevallige passant erdoor geraakt werd en vond dat hij dat moest fotograferen en beschrijven.

JUBILEUM PASTOR GERARD DE WIT

Op 12 juni 2014 viert onze huisgenoot Gerard de Wit zijn 60-jarig priesterfeest

Het is al een heel mensenleven. Hij wordt dit jaar al 86 jaar, maar je ziet het niet aan hem. Zijn actieve leven in onze gemeenschap, maar ook als pastor in de parochie van Maartensdijk, geven je de indruk dat hij eigenlijk nog niet met emeritaat hoeft te gaan. Maar omdat de gemeenschap van Maartensdijk door moet, en zijn gezondheid en beperkt ooggebruik ook een rol spelen, heeft Gerard besloten zijn werkzaamheden in Maartensdijk af te bouwen. Toch blijft hij daar nog actief, dat is zijn toezegging! Gerard is nog zo actief, dat je niet weet wat je over zo'n persoon moet schrijven. Er is al zoveel over hem geschreven, dat je een keuze moet maken. Toen we samen dit gesprek voerden, kwam Gerard met de suggestie om iets te schrijven over zijn

jeugd, zijn Amsterdamse afkomst, zijn studieperiode en zijn leven in een internaat, wat heel anders is dan leven in een gezin. Deze periode in zijn leven was van wezenlijk belang bij de uitgroei van zijn leven.

Amsterdam

Gerard werd geboren in 1928 in de Indische buurt van Amsterdam. Het was een arbeidersbuurt die met flats van vierhoog volgebouwd was. Hierdoor kon Amsterdam zijn vele bewoners wat beter huisvesten. Gerard was het vierde kind in een gezin met acht kinderen. De oudste broer was 10 jaar ouder en vertrok toen Gerard vier jaar was als broeder Leonides naar de broeders van Oudenbosch. Hij werkte 15 jaar op Java in Indonesië, werkte na zijn terugkeer onder andere mee aan de brochures van Humo en stierf in 1999. Broer Anton was twee jaar ouder, hij trouwde in 1950, kreeg vier kinderen, maar is jong gestorven in 1974. Het was een goed katholiek gezin, actief in de parochie en in het sociale leven. Zijn moeder kwam van Ameland en zijn vader uit Gorkum. Hij zat tot hoge ouderdom op het zangkoor van de kerk. Vader was meer dan 40 jaar machinebankwerker in de fabriek Werkspoor in Amsterdam en was daar specialist in het frezen van gereedschap dat verderop in de fabriek gebruikt werd. Pastor Gerard de Wit vertelt me: "Het was in de vijfde klas van de lagere school, dat ik thuis zei dat ik missionaris wilde worden. Maar de pastoor vond dat ik beter eerst

naar het kleinseminarie Hageveld in het bisdom Haarlem kon gaan, om zo priester te worden. Later kon dan altijd nog gekeken worden of het missionarisleven iets voor mij was."

Kleinseminarie Hageveld

En zo maakte Gerard zijn lagere school af en vertrok in september 1941 naar het kleinseminarie Hageveld in Heemstede, bisdom Haarlem. Als jongen van 12 jaar vertrok hij dus naar een internaat, waar hij een heel ander leven tegenmoet ging. Ten eerste: een studie van minimaal 12 jaar; ten tweede: leven en studeren in een internaat met alleen jongens; ten derde: les krijgen van alleen maar priesters in wapperende kleding... Het zou een compleet ander leven worden. Zijn studie op Hageveld was een zesjarig gymnasium. Maar door de inbeslagneming van gebouwen door Duitsers, werden de studenten heen en weer gestuurd. Zo werden het leven en studeren in Hageveld in maart 1942 afgebroken en kwam hij onverwacht weer thuis te wonen. De Amsterdamse priesterstudenten kregen het verdere schooljaar les in tijdelijke schoolruimte aan de Stadhouderskade. Na de grote vakantie van 1942 gingen de meeste priesterstudenten naar Noordwijkerhout, waar het bisdom enkele paviljoenen van de psychiatrische inrichting mocht gebruiken. (Waar de patiënten van die paviljoenen zijn gebleven is hem altijd een raadsel gebleven). Maar na zes maanden eisten de Duitsers ook deze paviljoenen op. In Warmond stond het grootsemi-

narie, het Philosophicum en het Theologicum. Dat Philosophicum was in die tijd ook bezet door de Duitsers, maar plotseling werd het ontruimd, en nu werd besloten dat de studenten van het kleinseminarie het beste hierin ondergebracht konden worden. Dus ook Gerard vertrok naar Warmond, en maakte daar het tweede schooljaar af. In september 1943 probeerde het bisdom om alle studenten in dit Philosophicum samen te brengen, maar dat lukte niet goed. Daarom werd de derde klas (50 studenten) met Gerard, eruit gehaald en ondergebracht in een villa in Heemstede. Kunt u het nog volgen? Het bleef stuivertje wisselen, soms vervelend voor de leerlingen, maar aan de andere kant ook wel spannend.

Spoorwegstaking en hongervinter

Intussen was de invasie begonnen. De geallieerden bereikten Nederland en in het Westen werd de spoorwegstaking afgekondigd. Maar de bevrijding liet op zich wachten en de hongervinter van 1944-1945 brak aan. De opleiding stagneerde, niemand kon het seminarie bereiken. Gerard kwam weer thuis te wonen. Maar 'thuis' moest het gezin nu voor de ouders en zes kinderen zorgen, een zware opgave. De parochie bekeek hoe men zulke gezinnen kon helpen, en hoe kinderen op het platteland ondergebracht konden worden. Zo werden de vier zusjes van Gerard voor tijdelijke opvang naar vier gezinnen in Grootebroek gestuurd. Hun bonkaarten voor de gaarkeuken bleven in Amsterdam achter, waarvan de andere familieleden gebruik konden maken.

Nu waren vader, moeder, zijn broer Anton en Gerard nog over in Amsterdam. Anton moest eigenlijk

naar Duitsland om daar te werken, maar hij onttrok zich hieraan en werd zelfs koerier voor het ondergrondse verzet. Enkele malen moesten ze zich verbergen voor een razzia in de buurt. Ergens in februari 1945, middenin de hongervinter, kwam er een briefje met het bericht dat Gerard ook naar Grootebroek mocht komen. Op 1 april, eerste paasdag, ging hij met enkele anderen lopend op weg. Het was ruim 50 km en het werd een barre tocht. En toen ze eindelijk aankwamen, hoorde Gerard tot zijn schrik dat men liever een meisje wilde opvangen, die kon zorgen voor de kinderen in het gezin. Pastoor Bottelier, oud-docent van Hageveld, vroeg in de kerkdienst of er in de parochie iemand een priesterstudent wilde opnemen. Het echtpaar Visser-de Wit ontfermde zich over hem. Gerard was dolgelukkig dat hij in Grootebroek kon blijven, zeker toen bleek dat hij hier een heel goed tehuis had gekregen. Met hen heeft hij heel hun leven lang een goede band gehouden.

Bevrijding en nieuwe start

Hier blijft Gerard wonen tot na de bevrijding, totdat het land zich kon ontworstelen aan het oorlogstrauma. De oorlog had het land bijna stilgelegd, en zo'n hongervinter was bijna teveel van het goede. Maar er werd weer geleefd en men zette de schouders eronder. Toen er eindelijk vervoer geregeld was, gingen de tijdelijke bewoners vanuit Grootebroek via Enkhuizen met een vrachtboot naar Amsterdam. Zo keerde een groot deel van Gerards familie terug naar Amsterdam.

In september 1945 ging het kleinseminarie Hageveld weer open en kon Gerard zijn studie oppakken. Hij was toen al 16 jaar, en net als zijn klasgenoten had hij een jaar studie verloren. Aan het einde van de vierde klas werd hij ingedeeld in de A-groep, en met 16 klasgenoten kon hij in 1948 staatsexamen doen. De studenten in groep B konden dit niet, omdat Hageveld nog geen officiële erkenning van het rijk had. Deze kwam later wel. Gerard ging hierna verder op het grootseminarie voor filosofie en theologie en hij werd op 12 juni 1954 tot priester gewijd door bisschop J.P. Huibers van Haarlem. Na een lange, gevarieerde voorbereiding was hij eindelijk klaar met zijn studie en kon hij beginnen aan een herderlijke taak.

Gerard, hartelijk dank voor ons gesprek en jouw openheid. Het ga je goed in je leven en werken.

Frater David Mullink

WONEN IN HET BILTSE ST. JOZEF

Ons Fraterhuis Sint Jozef is een plek waar het goed is om te zijn. Van mensen die regelmatig over de Schorteldoeksesteeg rijden en tussen de houtwal door ons huis zien liggen, hoor ik vaak als zij eenmaal ons huis bezoeken: "Wat een heerlijke rust, dit is een modern klooster. Ik kom hier al jaren voorbij maar wist niet dat het hier zo mooi is." Ja, wij wonen in een klein paradijs, ook al zijn wij ons dat niet alle dagen bewust. Voor de meeste fraters die in de laatste tien jaar hier in De Bilt zijn komen wonen, was het een hele overgang. Kenden wij vroeger grote gemeenschappen van soms wel zestig fraters. In de jaren zestig en zeventig kwamen de kleine groepen. Drie, vijf of zeven fraters, in een gewone burgerwoning. Om dan rond je pensioen terug te keren in een 'grote' gemeenschap (dertig fraters), is een hele overgang. Voor velen van ons is het een terugkeren in het oude nest. Terug op de plek waar het voor de meesten van ons begon. Op zo'n honderd meter van ons huis staat het gebouw waar wij als jongens van twaalf jaar onze opleiding begonnen. Het kloosterleven in onze Fraterhuizen heeft in de laatste vijftig jaar een grote verandering ondergaan. Kenden wij vroeger het Slot, de afdeling waar uitsluitend fraters mochten komen, tegenwoordig kennen wij de inwoning van emeritus pastores, een zuster Augustines en een bejaard echtpaar. Ook hebben wij regelmatig mensen die voor korte tijd bij ons wonen om te herstellen of te revalideren. Tijdelijke en blijvende bewoners worden lid van onze

gemeenschap, niet van de Congregatie. Wij vragen hen een bijdrage te leveren, als is het maar door hun aanwezigheid. Voor ons is het belangrijk dat wij als gemeenschap kunnen blijven functioneren. Toelating tot de gemeenschap heeft ook met de werkorganisatie te maken. Aanvulling zorgt voor voldoende werk voor ons personeel. Deels pure noodzaak dus om de leefbaarheid te garanderen en leegstand te voorkomen, aan de andere kant een verruiming van onze horizon.

In een ouder wordende gemeenschap wordt het kringetje klein en

'Kijkje in de hal van het Fraterhuis Sint Jozef'

is de gesprekstof schaars. Het gaat steeds vaker over doktersbezoek, medicijnen, ongemakken en kwaaltjes. De fraters kennen elkaar vaak al meer dan zestig jaar, en ieder heeft zijn eigen bagage met verhalen. Nu wij gasten hebben en niet-frater bewoners, geeft dit ook nieuwe gesprekstof. Mensen kunnen op een andere manier hun verhaal kwijt. De aanwezigheid van verzorgend en verplegend personeel draagt hier ook een steentje toe bij. De vernieuwing en veranderingen binnen Kerk en maatschappij zijn ook aan ons niet

voorbij gegaan. Wij blijven echter zoeken naar een eigentijdse vorm van kloosterleven. Natuurlijk speelt de toenemende ouderdom en de vaak hoge leeftijd een rol. Onze oudste frater is 95 jaar. De diversiteit van geloven en beleven is groot. Het is daarom een uitdaging om de eenheid in die verscheidenheid die wij zijn, te zoeken en te behouden. De opvattingen rond gebedsleven, liturgie en samen vieren zijn verschillend. Toch is er ruimte voor Nederlandstalige vieringen, gebedsdiensten, versperdendiensten, communievieringen of een viering met Latijnse gezangen. Het ons gezamenlijk geroepen weten om een bijdrage te leveren aan dat Rijk van God, is wat ons bindt. Een groep van zo'n twintig fraters en bewoners komt eens per maand bij elkaar in de Bijbelgroep. We leren van en aan elkaar. Verschillen in opvatting of kijk op het geloof worden geaccepteerd. De waarheid ligt in het midden en is niet in het bezit van een van ons. Dat vraagt moed en geloven in elkaar. Onze kapel is inmiddels een plaats waar mensen van buitenaf in de zondagsviering een plek gevonden hebben waar zij zich thuis voelen. Dit kapelbezoek heeft een wederkerige functie. Mensen hebben ons nodig en wij hen. Geloven doe je samen. Wij voeden en worden gevoed. Dit is een wederkerige dienst aan elkaar. Dat wij ook die rol mogen vervullen, zien wij als een groot goed. Kortom, ons huis is een plek waar het goed is om te zijn.

frater Ton Oostveen

ONS GEBED WORDT GEVRAAGD VOOR DE VOLGENDE DIERBARE OVERLEDENEN:

- 09 – 09 – 2013 De heer Theodorus Joseph van Ooijen, oud 86 jaar, te Hilversum. Broer van frater Rodriguez van Ooijen z.g.
- 21 – 10 – 2013 Mevrouw Johanna Maria Hendrika Fennis – Verweij, oud 90 jaar, te 's Hertogenbosch. Schoonzus van frater Angelico Fennis.
- 22 – 11 – 2013 De heer Rein Heister, oud 70 jaar. Broer van frater Wim Heister.
- 18 – 12 – 2013 De heer Pieter Wilhelmus van Vreeswijk, oud 87 jaar, te Utrecht. Zwager van frater Ben Broekman z.g.
- 18 – 03 – 2014 Mevrouw Mien Schoenmaker – Ruitenberg, oud 93 jaar, te Heemskerk, zus van frater Leo Ruitenberg.
- 18 – 03 – 2014 Mgr. Antonius Johannes Vermeulen, oud 89 jaar, te Utrecht. Oud vicaris-generaal van het Aartsbisdom Utrecht en oud voorganger in het fraterhuis St.- Jozef te De Bilt.

*DUREN ZAL DE LIEFDE VAN GOD
VOOR ALLEN
DIE ZIJN VERBOND BEWAREN,
ZIJN WOORD BEHARTIGEN,
EN HET VOLBRENGEN...*

PSALM 103.

Fr. David Mullink

DYEP IN LODWAR

DYEP, oftewel Diocesan Youth Empowerment Programme

Frater Maximus, één van de Indonesische fraters die werkzaam is in Kenia, schreef spontaan over zijn werk in Lodwar. De redactie van Onder Ons wil u het beeld dat hij hiermee schept niet onthouden.

DYEP is het toerustingsprogramma voor jongeren in het diocees Lodwar. Sinds de start ervan in 1988 geniet het de steun en erkenning van de jongeren van Turkana. Het programma kreeg de verantwoordelijkheid voor de coördinatie van jongerenactiviteiten in alle 25 parochies in het bisdom Lodwar, dus voor de gehele provincie Turkana.

Het belang van de jeugd als de toekomstige generatie in de maatschappij wordt erkend evenals het belang hen toe te rusten om betrokken te zijn bij de ontwikkeling van de maatschappij. Het programma geeft speciale aandacht aan de promotie van de groei en ontwikkeling van de jongeren in overeenstemming met onze visie, missie en doelstellingen.

De visie is dat we inspanningen binnen een gemeenschap willen aanmoedigen en effectueren ten bate van zowel de zelfontwikkeling

van mensen individueel en van de gemeenschap als geheel. We zien het als onze missie om de jongeren in Turkana in staat te stellen met zelfvertrouwen richting te geven aan de ontwikkeling en duurzaamheid van de gemeenschap.

Doelstelling is het opleiden van jongeren van wie de vooruitzichten, houding, normen en waarden gericht zijn op het tot stand brengen van een positieve en betekenisvolle zelfontwikkeling en gemeenschapsvorming. We proberen de Turkaanse jongeren een kans bieden zich allerlei vaardigheden te verwerven.

We doen dit door het tegemoet treden van de meest berooide jeugd, hen op te beuren en toe te rusten voor vaardigheden in het leven, de kansen op werk te vergroten en te werken binnen een netwerk van andere instellingen voor ontwikkeling van jongeren. Dit gebeurt op nationaal en diocesaan niveau en in parochies.

Ook werken we aan het voorbereiden van jongeren op leiderschap in kerk en maatschappij en proberen we hen te helpen hun eigen talenten te ontdekken. Er bestaat daartoe een speciale leiderschapstraining, gericht op het bewustmaken van jongeren van hun sterke en zwakke punten en verbetering daarvan, hen het inzicht te bieden dat zij vandaag leiders zijn, niet morgen. Positieve en dienende leiderschapskwaliteiten en -vaardigheden worden bevorderd.

Maar er is nog meer. We werken eraan de jongeren te wijzen op het belang van een goede gezondheid en de gevaren van verslaving aan

alcohol en drugs en wij verzorgen voor hen opleidingen voor werk dat zij ambiëren. Getracht wordt ook jongeren bewust te maken van natuur en milieu, hen te doen inzien wat daarbij fout gaat en hen te leren processen te verbeteren. Het aanbieden van muziek, drama en sportfaciliteiten, zowel voor beroep en carrière als voor vrije tijd en de jongeren daarbij de gelegenheid te geven hun talenten te ontwikkelen, worden gezien als zinvolle bijdragen aan het geheel.

Als specifieke opdracht zien wij het om meisjes van in het bijzonder nomadische stammen te leren wat hun rechten zijn, hen ervan bewust te maken dat er culturele praktijken zijn die juist voor hen een gevaar opleveren en hen toe te rusten hun capaciteiten te benutten en negatieve benadering het hoofd te bieden. Het totale programma is gericht op bewustwording, opleiding en vorming van de jeugd, waarbij vooral het aankweken van zelfvertrouwen en eigenwaarde belangrijk zijn. Met deze vaardigheden kan de jeugd aan de slag op allerlei terreinen in de maatschappij. Reeds opgeleide jongeren worden bovendien aangemoedigd hun ervaringen over te brengen op anderen in hun gemeenschap.

De hoop is dat het programma in de toekomst zal leiden tot betere levensomstandigheden voor iedereen persoonlijk en voor de gemeenschap in zijn geheel.

*(Met dank aan frater Maximus
Vertaling uit het Engels door Adri Vergeer)*

Het Fraterhuis St. Jozef van de Fraters van Utrecht houdt dit jaar een Vastenzameling, die is bestemd voor het werk van de Indonesische fraters in Lodwar (Kenia). De opbrengst is bestemd voor het werk van fr. Maximus en van het Centrum Anna Nanjala. Dit is een studieplek voor basisschoolkinderen en middelbare scholieren, maar ook een studieplek voor onderwijzers van de lagere en docenten van de middelbare school. Tevens worden hier bijeenkomsten georganiseerd voor onderwijzers om hun kennis te verhogen op het gebied van opvoeding en onderwijs.

v.l.n.r. de BHK-fraters Donatus, Hieronimus, Alexius, Ericson en Maximus
(4e van links hun Nederlandse medebroeder Hans Wennekes)

BERICHT UIT LODWAR VAN FRATER HANS WENNEKES

Op de tv zag ik het vuurwerk bij de jaarwisseling 2013/2014 uit alle delen van de wereld: Sidney, Peking, Dubai, Moskou, Londen, New York en vele andere. Heel spectaculair en fantastisch. De show duurde gemiddeld 15 minuten per stad. In Nederland, zo kreeg ik de informatie, is er ruim 40 euro per inwoner, oud en jong, besteed aan het vuurwerk. Dat zet me aan het denken. We zijn nu bezig om de kinderen weer naar school te laten gaan en schrijven cheques uit voor het schoolgeld per kind voor de middelbare school. De schoolgelden zijn drastisch verhoogd nu in Kenia een nieuw regeersysteem in werking is getreden. We krijgen dan ook veel

kinderen met hun ouders op bezoek die vragen of ze gesponsord kunnen worden voor hun school. De meeste ouders hebben geen geld, maar de county-regering probeert zoveel mogelijk geld uit hen te wringen. Nu gaan 'ambtenaren' rond om te kijken hoeveel kippen iemand thuis heeft. Voor elke kip moet 20 shilling belasting betaald worden. Als iemand een paar gillende keukenmeiden minder de lucht in had geschoten, dan kon een dergelijk kind voor een jaar naar de middelbare school en dat is iets langer dan de vuurwerkshow. Wie weet, volgend jaar misschien...

Het is zondagmiddag en opmerkelijk stil buiten. Af en toe komt er een motorfiets langs die als taxi fungeert. Gewoonlijk wordt er voor mijn huis gevoetbald door de jeugd van Kanamkemer. Er zijn clubs met heel bekende namen: Ajax, Real Madrid, Benfica en vele andere. Maar vandaag niet. Mijn thermometer die voor me staat wijst nu 39 graden aan. Geen voetbalweer. In het laatste nummer van Onder Ons

2013 schreef ik dat het in geen vier maanden geregend heeft. En dat heeft het nog steeds niet gedaan. Er is een officiële hongersnood afgekondigd en de regering heeft voedselhulp gestart voor de getroffen gebieden. Turkana is het hardst getroffen. De mensen kijken uit naar de komst van het voedsel. Inmiddels zijn helaas enkele mensen van honger omgekomen. De hulp is voor hen te laat. Naast het centrum voor de straatkinderen is een grote Toyota-garage. Ze gebruiken de compound van het Rode Kruis, die al jaren non-actief is. Op deze compound stonden de laatste paar weken 32 gloednieuwe Toyota Landcruisers en een aantal Prado's. Ze werden allemaal startklaar gemaakt voor de Turkana County die in mei 2013 van start is gegaan. Die reden in een groot konvooi naar hun bestemmingsplek ergens in het Turkana gebied.

Omwonenden, die dit allemaal zagen gebeuren, stelden veel vragen. "Is dit nu de topprioriteit van onze leiders? Zit hier het kippen-geld in?" De wegen zijn veel te

slecht voor deze auto's. Waarom wordt er niet aan een structureel plan gewerkt voor voedselzekerheid voor de mensen? Er is onlangs water genoeg gevonden, aldus de berichten, genoeg voor 70 jaar voor alle Kenianen.

Dag voor de religieuzen

Ieder jaar wordt op 2 februari internationaal de dag voor de religieuzen gevierd. In ons bisdom noemen we het Mutual Relation. Dit jaar werd het gehouden op 5, 6 en 7 februari. Naast ontmoeting is er ook tijd voor informatie. Er waren 130 priesters, zusters, fraters/broeders aanwezig. Zij vertegenwoordigden 30 verschillende congregaties uit alle werelddelen. Tijdens deze ontmoeting en uitwisseling werd veel aandacht gegeven aan de huidige situatie van de hongersnood in Turkana. Ons bisdom bestrijkt het hele Turkana gebied. In het bisdom is een groot waterproject dat ieder jaar een aantal waterputten boort zodat de mensen en het vee aan goed drinkwater kunnen komen. Op deze putten worden pompen geplaatst, die het project ook onderhoudt en zo nodig repareert. Dit zijn zeer kostbare ondernemingen en het gaf dikwijls problemen met de regering die voor ieder waterpunt een belasting hief. Nu is er een 'memorandum of understanding' getekend tussen de Turkana County Government en het bisdom om beter samen te werken. Een groot aantal

nieuwe waterpunten zal worden bekostigd door de County terwijl het bisdom het praktische werk doet. Ook de verdeling van de voedselhulp zal gecoördineerd worden door het bisdom terwijl de landelijke regering het voedsel aanlevert. Deze verdeling loopt via de parochies en de small Christian communities die iedere parochie heeft. Ook voor de medische zorg van de mensen is een overkomst gesloten. Het bisdom heeft een goed voorzien ziekenhuis in Kakuma en een aantal dispensaries, eerstehulpstations, waarvoor de County Government wil bijdragen in de salariskosten en medicijnvoorziening. Dit zijn nog allemaal beloftes. We hopen nu dat het daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

Ieder jaar gaat een aantal kinderen voor het eerst naar een middelbare school. Ze hebben examen gedaan voor de basisschool en als ze geslaagd zijn, krijgen de leerlingen een oproep voor een middelbare school. De keuze is dus niet van de ouders of leerling naar welke school ze (mogen) gaan. Dat hangt voor een groot deel af van hoe ze geslaagd zijn. De allerbeste leerlingen mogen naar een nationale school, dan volgt een county school en dan een subcounty. Dit jaar hadden we vergeleken met voorgaande jaren een recordaantal leerlingen dat naar de middelbare school gaat. We hebben nu net de nieuwe leerlingen geplaatst op de school waar ze een oproep

voor kregen. Twee voor een nationale school en negen voor een county school. Het schoolgeld voor de nationale school is meer dan het dubbele van dat voor de andere scholen. Ook de schoolbenodigheden voor de nationale school zijn veel duurder omdat die via de school gekocht moeten worden zoals een uniform, sportkleding, leerboeken, rekenmachine, etc. want deze leerlingen moeten er pico bello uitzien.

Er zijn nu 36 kinderen die in klas 8 zitten en mogelijk volgend jaar naar de middelbare school kunnen. Dat gaat financiële problemen geven als we niet op tijd hulp krijgen van de county government of andere plaatselijke donororganisaties.

We moeten de zeilen dus tijdig bijzetten en van ons laten horen. In iedere Onder Ons is de rubriek 'Financiële Verantwoording' waarin de giften voor Nadirkonyen vermeld worden.

Bij dezen veel dank aan de gevers.

KOLOMMETJE

Steeds vaker loop ik tegen het woord 'democratie' aan. We hebben het in de westerse wereld, dus ook in Nederland, heel hoog in het vaandel staan. Als het maar democratisch is, dan komt het wel goed. Niet dus. De huidige gang van zaken in de wereld doet mij twijfelen aan het alom geprezen en voor iedereen noodzakelijk geachte, soms opgedrongen, fenomeen democratie. Ik heb eens gekeken wat er in de encyclopedieën van gezegd wordt en dat is: Democratie is een bestuursvorm waar de regering door een meerderheid van het volk gekozen wordt en waarbij het volk via vertegenwoordigers in het parlement de leiders op het rechte pad houdt door de mogelijkheid deze regering weg te sturen als een meerderheid van het volk het niet meer eens is met de regering. De volksvertegenwoordigers krijgen als het ware de opdracht van de bevolking om in hun plaats over concrete situaties te beslissen. Democratie is een bestuursvorm gebaseerd op het menselijke gelijkheidsideaal, niemand méér recht heeft dan iemand anders om bepaalde wetten of beslissingen door te drukken en dus niemand aan de meerderheid van de bevolking ongewenste maatregelen of wetten kan opleggen. Centraal in dit betoog is het gegeven dat de bevolking een regering en een parlement kiest, die de meerderheid van de bevolking vertegenwoordigen en als zodanig aan de slag gaan voor een bepaalde periode. De bevolking geeft

daarmee dus de eigen, persoonlijke inbreng even uit handen. Althans zou het moeten zijn, maar nee. Over elk klein detail zijn er bij bepaalde groepen of personen toch wel bedenkingen over de competentie van regering en volksvertegenwoordiging en wil de minderheid vaak haar wil opleggen aan de meerderheid. Neem Sotsji, de Olympische Winterspelen. Wat een gedoe. De koning en koningin gaan, de minister-president en de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Sport. Een correct genomen regeringsbesluit. Maar dan? De homobelangenorganisatie, de mensenrechtenorganisatie en weet ik veel wie nog meer, protest, protest. HUN belangen zijn er niet mee gediend en dat de afvaardiging naar winterspelen gaat kijken en sporters gaat aanmoedigen en toejuichen, dat is helemaal naar de achtergrond verdrongen. Het is toch wat: de koning kijkt naar sport en behartigt mijn belangen niet...! En niet eens in zijn beste pak! De Nederlandse afvaardiging krijgt van diverse (minderheids)kantten (zelfs van de 'dames' van Pussy Riot) de onmogelijke opdracht in Rusland 'signalen' af te geven, de sporters zijn teleurgesteld, want het ging toch om sport en niet om politiek? En al dat gekrakeel verschiint dagelijks in al zijn facetten op tv. Oekraïne. De democratisch gekozen regering neemt een besluit. Een paar honderdduizend mensen zijn het er niet mee eens. Een flink aantal, maar wat is het percentage op een bevolking van 46 miljoen? Een forse minderheid die brand sticht, barricades

opwerpt, gebouwen bezet, de president tot aftreden dwingt. Demonstrenen kan natuurlijk, vreedzaam dan. Maar valt dit onder vreedzaam? Het lijkt een trend te worden dat degenen met de grootste mond en de agressiefste middelen hun zin krijgen en dat noemt men dan rechtmatig en democratisch!? Daar komt het 'probleem Krim' nog bij. En niet te vergeten alle internationale reacties, vaak meer olie op het vuur dan rustgevend en bemiddelend. Hoe de stemhoudingen in de totale Oekraïne en Krim exact liggen, is mij niet duidelijk. Het conflict breidt zich echter uit, dat blijkt. Voor- én tegenstanders gaan elkaar daarbij te vuur en te zwaard te lijf. Hopelijk kan het verstand het winnen van de emoties en brengen verkiezingen straks een oplossing. Eén die eerlijk tot stand komt en een duidelijke uitkomst geeft. Eén die een goede basis geeft voor de vorming van een regering die recht doet aan alle Oekraïners en die door alle partijen geaccepteerd wordt.... ook door de minderheid in de Oekraïne, ook door Europa, ook door Amerika, ook door Rusland! Want wat wordt de prijs als dat niet lukt? Dat er naar minderheden geluisterd wordt, dat hun argumenten serieus worden genomen en zaken eventueel worden bijgesteld: zo hoort het! Maar het gaat om het geheel, om het algemeen belang en de meerderheid regeert. Lang leve de democratie.

3 maart 2014, Fleur

FINANCIËLE VERANTWOORDING

GIFTEN TOT MAART 2014

NOVEMBER 2013

18	P.A. D.	€ 10,-		
	Idem	€ 10,-	Missie Kenia	
21	A.K.	€ 15,-		
28	E.J. D.	€ 20,-	Kenia	Fr. H. Wennekes

DECEMBER 2013

10	A.H.W.M.S.	€ 60,-	Missie	
11	J.H.M. v D.	€ 25,-		
17	A.H. T.	€ 15,-		
18	E.J. D.	€ 15,-		
19	M.C.A. vd P.	€ 250,-	Kenia	Fr. H. Wennekes
20	B.R. P.	€ 25,-		
23	M.H.	€ 25,-		
	E.T. v B.	€ 50,-		
	T. vd H.	€ 25,-		
24	KBO	€ 500,-	Kenia	Fr. H. Wennekes
	J.I.M. V.	€ 10,-		
	G.H.L. S.	€ 15,-		
	G.M.J. V.	€ 30,-		
27	A.M. D.	€ 100,-	Kenia	
	T.L. F.	€ 10,-		
	W.A.M. v H.	€ 10,-		
30	C.W. v E.	€ 20,-		
	G.M. F.	€ 30,-		

JANUARI 2014

3	D. v. B.-W.	€ 15,-	Kenia	
7	A.M. J.-S.	€ 15,-		
	A.C. v M.	€ 35,-		
13	A.M. W.	€ 25,-		
20	J.G. H.-O.	€ 25,-		
	A.F.M. v R.	€ 25,-		
21	G.J.J. v E.	€ 25,-		
24	W.J.M. T.	€ 50,-	Kenia Lodwar	
27	P.S. L.	€ 15,-		
30	L.K.C. d S.	€ 25,-		

FEBRUARI 2014

3	M.W.	€ 20,-	Kinderen	
24	B.L.	€ 30,-		
28	A.K. C.J.	€ 15,-		

Kinderen van Nadirkonyen, Lodwar - Kenya, danken u voor uw giften.

Hans Wennekes

Zoals bekend is ons bank/gironummer veranderd. Het is nu:

NL70 INGB 0000 4254 63
ten name van **Admin. Onder Ons**

Tot 1 augustus 2014 kunt u het oude nummer nog gebruiken.

Tevens voegen wij nu in het overzicht de datum toe waarop uw gift is ontvangen. De lettercodering blijft dan beperkt tot de eerste naam.

Het sneeuwkllokje

**Een sneeuwkllokje stond
aan de rand van een pad,
tesaam met wel
honderden kllokjes.**

**De winter was luw,
geen hagel geen ijs,
of sneeuw met zijn
ijzige vlokjes.**

**De wind danste speels
door dit bloemcarillon,
en riep: 'dans met mij,
laat ons zingen'.**

**En daar aan die rand
van dat kronkelige pad,
was het feest van
de kleine dingen.**

frater Ton Oostveen